

*Eugeniusz Gostomski**

SYSTEM BANKOWY W SZWAJCARI

Szwajcaria od wielu lat na świecie kojarzy się z solidnymi, nowoczesnymi, bezpiecznymi i słynącymi z dyskrecji bankami. Kraj ten należy do 10 najważniejszych centrów finansowych świata. W Szwajcarii mają siedzibę dwa duże operujące w skali globalnej banki: UBS i Credit Suisse Group. Szwajcarskie banki zarządzają aż 1/3 światowych depozytów prywatnych ulokowanych w bankach zagranicznych (aktywa offshore), co świadczy o ich doskonałym dostosowaniu do potrzeb zamożnych klientów z całego świata. Jakim czynnikiem zawdzięczają banki szwajcarskie swoją silną pozycję w skali świata na rynku usług bankowych? W niniejszym opracowaniu podjęta będzie próba udzielenia zwięzłej odpowiedzi na to pytanie.

1. Podstawy ekonomiczne, społeczne i prawne konkurencyjności banków szwajcarskich

Na płaszczyźnie globalnej Istnieje wiele przesłanek konkurencyjności szwajcarskiego systemu bankowego. Niekorzystne warunki naturalne Szwajcarii (brak surowców naturalnych, górzysty teren, brak dostępu do morza, niska urodzajność ziemi) zmusiły jej mieszkańców do pracowitości, oszczędności i kreatywności w sferze gospodarczej, a niewielkie rozmiary rynku wewnętrznego i dążenie do optymalnej alokacji kapitału stymulowały otwieranie się gospodarki i rozwój współpracy handlowej oraz finansowej z zagranicą. Warto przypomnieć, że już w wieku XVI Szwajcaria pożyczala pieniądze rządowi zagranicznym.

Szwajcarska gospodarka opiera się na nowoczesnych technologiach i wysoko wykwalifikowanych pracownikach, którzy wyróżniają się na świecie wysoką dyscypliną, precyzją i przestrzeganiem norm etycznych. Większość zatrudnionych pracuje w małych i średnich przedsiębiorstwach, które odgrywają bardzo dużą rolę w gospodarce narodowej. Działając w odpowiednich niszach, firmy te często są liderami światowymi. W przeszłości oblicze gospodarcze Szwajcarii na świecie kształtował przemysł zegarmistrzowski. Jeszcze dzisiaj, kiedy Szwajcaria osiąga na rynkach międzynarodowych duże sukcesy w sprzedaży innych niszowych produktów, jak np. czekolady czy sprzętu medycznego, luksusowe zegarki należą do głównych produktów eksportowych

* Dr hab. prof. w Instytucie Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego.

kraju. W roku 2004 wartość ich eksportu wynosiła ok. 9 mld USD. Przemysł zegarmistrzowski stanowił fundament rozwoju w Szwajcarii produkcji sprzętu i aparatury medycznej oraz innych wysokiej klasy precyzyjnych wyrobów. Łączą one w sobie elektronikę i precyzyjną mechanikę, z której od lat słyną Szwajcarzy. Do ważnych branż w gospodarce szwajcarskiej należą też: turystyka, przemysł farmaceutycznych i wytwórczość oparta na biotechnologiach, w których Szwajcaria należy do światowej czołówki¹. Na rynkach międzynarodowych produkty szwajcarskie wyróżniają się wysoką jakością.

PKB na jednego mieszkańca, który w roku 2003 w przeliczeniu na dolary według parytetu siły nabywczej wynosił 31400 USD, należy do najwyższych na świecie. Fakt ten w połączeniu z wysoką stopą oszczędności, która od lat przekracza 20%, stymuluje tworzenie kapitału w Szwajcarii.

Rozwojowi gospodarki i bankowości szwajcarskiej sprzyjają bardzo dobra infrastruktura komunikacyjna i doskonałe warunki społeczno-polityczne oraz prawne. Szwajcaria jak żaden inny kraj na świecie ucieleśnia stabilność polityczną, społeczną i gospodarczą. Od ponad 150 lat władzę w tym kraju sprawuje ta sama partia liberalna, a specyficzny sposób formowania rządu wyklucza niebezpieczeństwo kryzysu rządowego. Jako kraj neutralny Szwajcaria nie ucierpiała w wojnach światowych. Chociaż siedmiomilionowe społeczeństwo szwajcarskie składa się z różnych grup językowych i kulturowych, stosunki polityczne w kraju są bardzo stabilne, co sprzyja napływowi kapitału z zagranicy. Szwajcaria słynie z pokoju socjalnego, który stanowi rezultat doskonałego uregulowania stosunków między pracodawcami i pracownikami. W efekcie strajki i przestoje w pracy zdarzają się tam niezmiernie rzadko. Korzystny wpływ na gospodarkę wywiera też liberalne i sprzyjające rozwojowi gospodarki rynkowej prawo oraz sprawne działanie sądów. Poziom podatków dochodowych jest w Szwajcarii znacznie niższy aniżeli w wielu krajach europejskich, a szczególnie w krajach sąsiednich. Niemalą rolę odgrywa też frank szwajcarski, który dzięki stabilnej wartości (niskiej stopie inflacji w kraju) i cieszącemu się zaufaniem w kraju i za granicą, jest piątą pod względem znaczenia walutą rezerwową i walutą realizacji transakcji walutowych na świecie (po dolarze, euro, jenie i funcie brytyjskim).

Szwajcaria zajmuje wysoką pozycję w rankingach międzynarodowych sporządzanych przez wiarygodne instytucje. W roku 2006 uplasowała się na pierwszym miejscu pod względem zdolności konkurencyjnej na liście sporządzonej przez Światowe Forum Ekonomiczne w Genewie. Uwzględniono przy tym głównie poziom innowacyjności technologicznej, otoczenie instytucjonalne biznesu i infrastrukturę techniczną w kraju.

Jako *best in class* zakwalifikowała Szwajcarię w 2006 r. Boston Consulting Group pod względem czterech istotnych dla lokalizacji przedsiębiorstw międzynarodowych kryteriów: kwalifikacji siły roboczej, dostępności wyszkolonych pracowników, elastycznych stosunków pracy i niezawodności systemu politycznego oraz administracji.

W roku 2005 Instytut Rozwoju Zarządzania (IMD) w Lozannie przyznał Szwajcarii najwyższą rangę za niskie „ryzyko kraju”, trzecie miejsce za bardzo niskie „ryzyko inwestycyjne” i czwarte miejsce za bardzo niskie „ryzyko potencjalnej niestabilności”².

¹ *Das Stärkenprofil der Schweiz im Bereich Wirtschaft*, „Präsenz Schweiz“ 2006.

² www.swissworld.org/wirtschaft.

Tradycyjnie Szwajcarię wysoko na swoich listach rankingowych pod względem innowacyjności gospodarczej umieszcza Financial Times oraz amerykańska Heritage Foundation, która bada stopień wolności gospodarczej i otwarcia poszczególnych krajów na świat.

Szwajcaria jako „spokojna przystań” z dobrymi warunkami ramowymi i sprawną infrastrukturą finansową od ponad dwóch stuleci przyciąga zagraniczne inwestycje bezpośrednie i inwestycje portfelowe. W 2005 r. wartość zagranicznych aktywów powierzonych w zarządzanie bankom szwajcarskim wzrosła o 1/4 i osiągnęła rekordowy poziom 4331 mld CHF.³ Natomiast bezpośrednie inwestycje zagraniczne w ostatnim dziesięcioleciu rosły w tempie 15% rocznie. Mały kraj w sercu Europy jest dzisiaj na 20. miejscu w świecie pod względem wielkości pozyskiwanych inwestycji bezpośrednich. W Szwajcarii znajduje się ponad 1000 zagranicznych firm, które z tego kraju sterują biznesem w skali globalnej lub europejskiej.

Jednocześnie szwajcarskie firmy od dawna prowadzą działalności za granicą. Tylko w 2005 r. zainwestowały one za granicą 67,6 mld CHF, a ogólna wartość szwajcarskich BIZ osiągnęła wartość 560 mld CHF, (123% PKB Szwajcarii), przy czym największa część BIZ zlokalizowana była w krajach europejskich i USA. Wszystkie firmy szwajcarskie zatrudniały poza własnym krajem ponad 2 mln pracowników⁴.

Spółeczeństwo Szwajcarii wyróżnia się wysokim poziomem wykształcenia, kultury i znajomości języków obcych. Szwajcarzy są też otwarci na świat i tolerancyjni wobec ludzi innych religii, na co wpłynęło niewątpliwie pokojowe współżycie ze sobą w tym kraju od czasów reformacji katolików i protestantów. Szwajcaria jest krajem bogatym, ale nie nowobogackim, ponieważ jej bogactwo rosło stopniowo, nie psując charakteru społeczeństwa. Stosunek ludzi do bogactwa i wielkich pieniędzy jest tutaj bardziej naturalny niż w innych krajach⁵.

Wszystkie te czynniki podnoszą atrakcyjność Szwajcarii w oczach inwestorów zagranicznych i zamożnych cudzoziemców zainteresowanych lokowaniem pieniędzy w tym kraju.

2. Wielkość i struktura systemu bankowego w Szwajcarii

Bankowość w Szwajcarii ma bogatą historię sięgającą wieku XVIII, kiedy genewscy bankierzy udzielali pożyczek możliwym tego świata: królom Francji i Anglii, książętom niemieckim szlachcie, bogatym mieszczanom z różnych krajów europejskich i innym⁶. Początkowo centrum bankowości szwajcarskiej stanowiła Genewa. W XIX w. ważnym centrum bankowym kraju stała się Bazylea (w 1930 r. zlokalizowano tam siedzibę nowo utworzonego Banku Rozrachunków Międzynarodowych), a w wieku XX na najważniejszy ośrodek bankowy w Szwajcarii wyrósł Zurych.

³ Statistisches Monatsheft der Schweizerischen Nationalbank, Februar 2006.

⁴ Auslandsvermögen der Schweiz 2005, Schweizerische Nationalbank, 2006.

⁵ J. Szustkiewicz, *Międzynarodowa konkurencyjność szwajcarskiego systemu bankowego*, „Bank i Kredyt” 2003, nr 3, s. 104.

⁶ J. F. Bergier, *Wirtschaftsgeschichte der Schweiz*, Benziger Verlag, Zürich 1990, s. 330–333.

Szwajcarski system bankowy opiera się na modelu banku uniwersalnego. Wszystkie banki mogą oferować pełną paletę usług bankowych, jednak w kraju ukształtowały się różne grupy bankowe, które częściowo wyspecjalizowały się w oferowaniu określonych produktów lub obsłudze wybranych segmentów klientów.

Szwajcarski Bank Narodowy wyróżnia następujące grupy bankowe:

- banki kantonalne,
- duże banki,
- banki regionalne i kasy oszczędności,
- banki Raiffeisena,
- pozostałe banki,
- oddziały banków zagranicznych,
- prywatnie bankierzy,
- banki realizujące specjalne zadania.

W Szwajcarii istnieją 24 **banki kantonalne**⁷, które są bardzo silnie zakorzenione w systemie politycznym i gospodarczym kraju. Należą one do kantonów, które gwarantują ich zobowiązania. 17 spośród nich jest instytucjami prawa publicznego, a 7 banków kantonalnych ma formę spółki akcyjnej. Oprócz wykonywania operacji depozytowo – kredytowych pełnią określone funkcje społeczne i ogólnogospodarcze. Łączna suma bilansowa banków kantonalnych wynosiła na koniec 2005 roku 327 mld CHF, co stanowiło 11,5% sumy bilansowej wszystkich banków szwajcarskich. Posiadały one 819 placówek bankowych, równomiernie rozmieszczonych po całym kraju, które zatrudniały łącznie 16,2 tys. pracowników.

Aż 67% udziału w rynku usług bankowych w Szwajcarii mają dwie **duże grupy bankowe**: UBS AG i Credit Suisse Group (Credit Suisse i Credit Suisse First Boston). Banki te posiadały 662 placówki bankowe w kraju i zagranicą i zatrudniały 56,2 tys. osób. UBS należy do największych banków światowych i jest liderem w zakresie zarządzania majątkiem osób prywatnych. Wszystkie trzy duże banki szwajcarskie są silnie powiązane z gospodarką światową i międzynarodowymi rynkami finansowymi. Dysponują one bogatą siecią placówek bankowych na całym świecie umożliwiającą oferowanie podmiotom zagranicznym usług z zakresu bankowości inwestycyjnej, private banking, obrotu papierami wartościowymi, transakcji dewizowych, transakcji metalami szlachetnymi itp. Natomiast w kraju działalność dużych banków polega głównie na mobilizowaniu oszczędności, udzielaniu kredytów dużym przedsiębiorstwom i instytucjom państwowym, finansowaniu nieruchomości i zarządzaniu majątkiem.

Grupę banków regionalnych i kas oszczędnościowych tworzy 79 mniejszych banków uniwersalnych, mających 2,9% udziału w rynku. Banki te dobrowolnie ograniczają zakres swej działalności do obszaru jednego regionu, dzięki czemu są blisko klientów i dobrze znają lokalne uwarunkowania gospodarcze. Funkcjonują one w formie spółki akcyjnej, spółdzielni lub instytucji gminnej. Silnie są one reprezentowane w kantonach Berno i Aargau. Koncentrują się na mobilizowaniu oszczędności i udzielaniu kredytów hipotecznych oraz konsumpcyjnych. Większość banków regionalnych

⁷ Wszystkie dane statystyczne pochodzą z publikacji Szwajcarskiego Banku Narodowego.

i kas oszczędnościowych utworzyła w 1994 r. Holding banków Regionalnych, którego córki wspierają na różnych płaszczyznach działalność zrzeszonych banków.

Trzecią pod względem znaczenia szwajcarską grupą bankową jest Grupa Raiffeisena. W 2006 r. obejmowała ona 405 lokalnych banków spółdzielczych, bank zrzeszający Raiffeisen Schweiz z siedzibą w St. Gallen (dawniej był to Szwajcarski Związek Banków Raiffeisena) i szereg specjalistycznych spółek uzupełniających ofertę produktową banków spółdzielczych szczebla podstawowego. Banki Raiffeisena są małymi bankami detalicznymi działającymi głównie na obszarach wiejskich i górskich. Główną ich klientelę stanowią rolnicy, drobni przedsiębiorcy i osoby prywatne z mniejszych miejscowości. Obsługują one łącznie 3 mln klientów, spośród których 1,4 mln osób stanowią członkowie – właściciele banków Raiffeisena. Ich największym atutem jest to, że są blisko swoich klientów, znają dobrze ich potrzeby i lokalne uwarunkowania gospodarcze.

Raiffeisen Schweiz pełni funkcje centrali rozliczeniowej dla lokalnych banków spółdzielczych, pomaga im w zarządzaniu płynnością, wspiera je w zakresie zarządzania, marketingu, informatyki, rozwiązywania problemów prawnych itp.

Grupa Raiffeisena w ostatnich latach znacznie zwiększyła swój udział w rynku usług bankowych w Szwajcarii (w 2006 r. przekroczył on 5%). Posiada ona 1150 placówek bankowych, co oznacza, iż dysponuje ona najgęstszą w kraju siecią obsługi klientów.

W statystykach Szwajcarskiego Banku Narodowego Grupa Raiffeisena ujmowana jest jako jeden bank.

Grupa „pozostałe banki” składa się ze 189 różnych banków (2005), których udział w rynku usług bankowych wynosi łącznie 13,4%. Jest ona zdominowana przez 122 banki należące do zagranicznych inwestorów łącznie z udziałem w rynku na poziomie 8%. Kapitał tych banków pochodzi głównie z krajów Unii Europejskiej, USA, Kanady i Japonii. W Szwajcarii reprezentowana jest większość znaczących banków międzynarodowych przez swoje banki – córki, oddziały bądź przedstawicielstwa. Zajmują się one głównie obsługą klientów zagranicznych i międzynarodową działalnością bankową. Banki zagraniczne w Szwajcarii w niedużym zakresie prowadzą działalność depozytowo-kredytową. Punkt ciężkości ich działalności spoczywa na działalności pozabilansowej, tzn. zarządzaniu majątkiem zamożnych podmiotów, emisji papierów wartościowych dla klientów instytucjonalnych, transakcjach giełdowych i powierniczych dla klientów zagranicznych oraz rozliczaniu transakcji handlu zagranicznego⁸.

Ponadto grupa „pozostałe banki” obejmuje:

- 7 banków handlowych powiązanych z koncernami handlu detalicznego lub specjalizujących się w udzielaniu kredytów konsumenckich i kredytów komercyjnych dla kupców i rzemieślników (np. Migrosbank, Coop Banki) GE Capital Bank),
- 56 banków specjalizujących się w transakcjach giełdowych, obrocie papierami wartościowymi i zarządzaniu majątkiem zamożnych klientów (np. Bank J. Vontobel Et Co. AG);

⁸ B. Strzyżewska, *System bankowy Szwajcarii na tle procesów integracyjnych w Europie*, Bona-mi, Poznań 2002, s. 89–94.

• 4 inne banki (np. Schweizerische Schiffshypothekenbank, który wyspecjalizował się w finansowaniu zakupu statków morskich i rzecznych).

Oddzielną grupę instytucji bankowych w Szwajcarii tworzy 28 **oddziałów banków zagranicznych**. W tej grupie jest m. in. Citibank N. A., który specjalizuje się w zarządzaniu majątkiem zagranicznych klientów.

Grupę najstarszych banków w Szwajcarii, których historia niejednokrotnie sięga XVII w., tworzą **prywatni bankierzy**. Ich liczba, głównie na skutek przekształcenia się w spółki akcyjne i przejęcia przez banki spoza grupy, zmniejszyła się z 31 w 1971 r. do 14 w 2005 r. Funkcjonują one w formie przedsiębiorstwa jednoosobowego bądź spółki kolektywnej lub komandytowej. Prywatny bankier odpowiada subsydiarnie w sposób nieograniczony całym swoim majątkiem. Współcześnie prywatni bankierzy z reguły nie zajmują się działalnością depozytowo-kredytową, lecz zarządzaniem majątkiem prywatnych klientów, obrotem papierami wartościowymi i emisją papierów wartościowych poprzez udział w szwajcarskich i międzynarodowych syndykatach emisyjnych.

Udział prywatnych bankierów w sumie bilansowej szwajcarskiego systemu bankowego wynosi tylko 0,6%, nie odzwierciedla to jednak ich znaczenia w systemie finansowym kraju, które jest znacznie wyższe.

Oprócz przedstawionych grup bankowych w Szwajcarii kilka instytucji finansowych o szczególnych zadaniach. W tej grupie znajdują się m. in. Szwajcarski Bank Narodowy, Centrala Listów Zastawnych Szwajcarskich banków kantonalnych i Szwajcarski Depozyt Papierów Wartościowych (SIS Segal InterSettle AG)⁹.

Tabela 1. Dane dotyczące szwajcarskiego systemu bankowego (stan na koniec 2005 r.)

Grupa bankowa							Razem
banki kantonalne	duże banki	banki regionalne	banki Raiffeisena	pozostałe banki	oddziały banków zagranicznych	prywatni bankierzy	
Liczba banków							
24	2	79	1	189	28	14	337
Aktywa w mld CHF							
327	1910	84	108	189	17,4	17,2	2846
% udział w aktywach systemu bankowego							
11,5	67,1	2,9	3,8	13,4	0,6	0,6	100
Placówki bankowe w kraju i za granicą							
819	662	425	1175	672	52	34	3839
Zatrudnienie w tys. osób							
16,3	56,2	4,1	6,5	31,2	1,2	3,8	119,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Die Banken in der Schweiz 2006*, SNB Berno 2006.

⁹ Zob. Bankwesen Schweiz, Bankengruppen, „BankingToday.ch“ 2004, no. 5.

Aktywa szwajcarskiego systemu bankowego na koniec 2005 r. osiągnęły wartość 2846 mld CHF i były o 14,3% wyższe niż przed rokiem. Czynnikiem dynamizującym sumę bilansową banków były ich pozycje zagraniczne, które po stronie aktywów wzrosły o 20,9%, a po stronie pasywów o 20,2%. Suma bilansowa banków działających na płaszczyźnie międzynarodowej (duże banki, banki należące do kapitału zagranicznego, banki inwestycyjne) wzrastała szybciej niż banków realizujących wyłącznie transakcje krajowe (banki Raiffeisena, banki kantonalne, banki regionalne i kasy oszczędnościowe).

Bankowość w Szwajcarii jest lepiej rozwinięta niż w innych krajach OECD, o czym świadczy fakt, że suma bilansowa banków szwajcarskich jest ponad czterokrotnie wyższa aniżeli produkt krajowy brutto.

3. Specyficzne cechy szwajcarskiego systemu bankowego

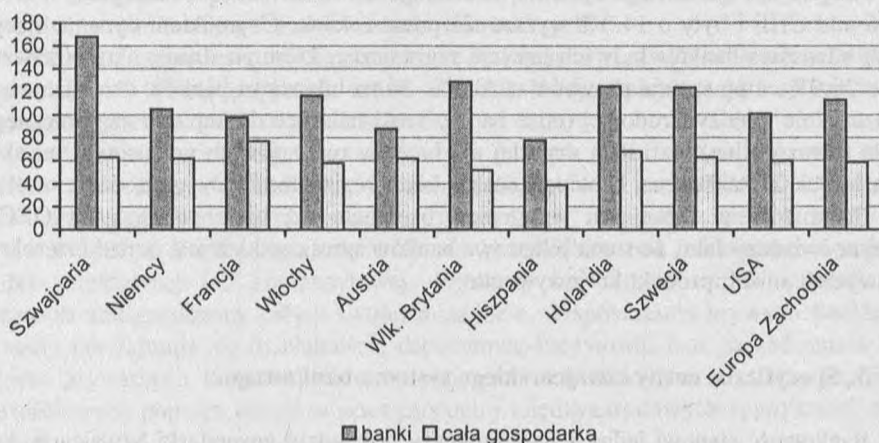
Bankowość stanowi jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki Szwajcarii. Sektor bankowy w tym kraju tworzy ok. 10% PKB, czyli procentowo 2–3 razy więcej aniżeli w innych krajach rozwiniętych, plasując się na drugim miejscu za handlem, który tworzy w Szwajcarii 12% PKB. Natomiast jako pracodawca sektor bankowy z 3% udziałem odgrywa mniejszą rolę w gospodarce narodowej. W ostatnim dziesięcioleciu zatrudnienie w szwajcarskim sektorze bankowym było ustabilizowane i kształtowało się na poziomie ok. 120 tys. osób. Pod względem wysokości wynagrodzenia banki oferują najatrakcyjniejsze miejsca pracy w Szwajcarii.

Ostatnie ćwierćwiecze to okres nie tylko dynamicznego rozwoju szwajcarskiego sektora bankowego, ale również głębokich zmian strukturalnych w całej branży bankowej. Chodzi tutaj z jednej strony o usprawnienie i automatyzację wielu procesów w bankowości w następstwie rozwoju informatyki, elektroniki i wykorzystania nowych technologii telekomunikacyjnych, zaś z drugiej strony o fuzje i przejęcia w sektorze bankowym, które doprowadziły do zmniejszenia liczby banków z rekordowego poziomu 631 instytucji w 1989 do 337 w 2005 r. (najbardziej zmniejszyła się liczba banków regionalnych i prywatnych bankierów). Zmiany strukturalne w bankowości prowadzą do wzrostu wydajności pracy w tej branży. Świadczą o tym następujące dane liczbowe. O ile w latach 1980–2005 udział sektora bankowego w tworzeniu PKB wzrósł o 7,6 pkt proc., to w tym okresie udział tego sektora w zatrudnieniu zwiększył się tylko o 0,5 pkt. proc.¹⁰

Banki szwajcarskie są światowym liderem pod względem godzinowej wydajności pracy, która w 2005 roku wynosiła 169 franków (zob. rys. 1). Zawdzięczają to w dużym stopniu specjalizacji w wysoce dochodowym private bankingu.

Mimo spadku liczby krajowych placówek bankowych z poziomu 5546 w 1990 r. do 3453 w 2005 r. Szwajcaria posiada jedną z najgęstszych sieci placówek bankowych na świecie.

¹⁰ A. Hafner, *Der Schweizer Bankensektor – eine Erfolgsstory mit Risiko*, „Die Volkswirtschaft. Das Magazin für Wirtschaftspolitik” 2007, H. 4.

Rys. 1. Godzinowa wydajność pracy w sektorze bankowym wybranych krajów w 2005 r. (we frankach)

Źródło: „Die Magazin für Wirtschaftspolitik“ 2004, H. 4.

Banki szwajcarskie tradycyjnie osiągają bardzo dobre wyniki finansowe. W roku 2005 ich zyski wzrosły o 58,9% i osiągnęły poziom 24,8 mld CHF. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż dochody prowizyjne banków szwajcarskich były wyższe niż dochody odsetkowe. Jest to możliwe dzięki większemu niż w innych krajach zaangażowaniu banków w zarządzanie majątkiem zamożnych osób prywatnych, głównie zamieszkujących za granicą. Największą rolę odgrywa zarządzanie majątkiem w bankach należących do podmiotów zagranicznych i prywatnych bankierów, w których dostarcza ono dwie trzecie wszystkich dochodów.

Klasyczne operacje depozytowo-kredytowe są mniej dochodowe dla banków szwajcarskich, ale dla banków kantonalnych, regionalnych i banków Raiffeisena stanowią najważniejsze źródło dochodów. Natomiast dochody z handlu papierami wartościowymi, które w dużym stopniu zależą od sytuacji na rynku kapitałowym, są istotnym źródłem zysków szczególnie dużych banków.

Ważnym obszarem działalności banków w Szwajcarii są kredyty hipoteczne. Ich oprocentowanie, jak na warunki europejskie, jest bardzo niskie (w 2005 r. wynosiło ono średnio 2,9%). Towarzyszy temu niskie oprocentowanie wkładów oszczędnościowych (0,65% w 2005 r.). Wysokie zaufanie, jakim cieszą się banki szwajcarskie w kraju i za granicą sprawia, iż mimo niskiego oprocentowania nie mają one problemów z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację transakcji aktywnych.

Wysokie zyski wypracowane przez banki prowadzą do powiększenia ich funduszy własnych i tym samym umocnienia ich stabilności.

Mocną stroną banków szwajcarskich jest profesjonalna, znająca języki obce i spełniająca wysokie normy etyczne kadra.

Istotnym czynnikiem międzynarodowej konkurencyjności banków szwajcarskich od lat jest rygorystycznie przestrzegana tajemnica bankowa, która służy efektywnej ochronie sfery prywatnej. Nie tylko umyślne, ale również wynikające z niedbalstwa naruszenie tajemnicy bankowej przez odpowiednie osoby karalne jest w Szwajcarii pozbawieniem wolności do sześciu miesięcy lub karą grzywny do 50 000 CHF. Warto zauważyć, że w innych krajach istnieje jedynie odpowiedzialność cywilnoprawna za naruszenie tajemnicy bankowej. Warunki uchylenia tajemnicy bankowej, w tym także na prośbę zagranicznych organów ścigania, są ściśle określone przez prawo. Jest to możliwe m. in. po uznaniu przez sąd, że właściciel konta bankowego popełnił przestępstwo kryminalne ścigane w Szwajcarii, a konto bankowe zostało wykorzystane do jego popełnienia lub trafiły na nie dochody z tego przestępstwa¹¹.

Eugeniusz Gostomski

THE FINANCIAL SYSTEM IN SWITZERLAND

The purpose of this article is to present the Swiss Banking System. Banking in Switzerland is characterized by stability, privacy, protection of client's assets and information. One-third of all fund held outside their country of origin (offshore funds) are kept in Switzerland.

¹¹ Szerzej zob. E. Gostomski, *Tajemnica bankowa w Szwajcarii*, „Gazeta Bankowa” 2007, nr 23.